

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Bohuslava Hnízdila a Mgr. Jana Passera v právní věci stěžovatele **Ministerstva vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, za účasti **M. M.**, zastoupeného Mgr. Ondřejem Rejskem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Buzulucká 431, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 2. 2007, č. j. 29 Az 45/2006 – 40,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 2. 2007, č. j. 29 Az 45/2006 - 40, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 2. 2007, č. j. 29 Az 45/2006 – 40, bylo zrušeno rozhodnutí stěžovatele ze dne 9. 8. 2006, č. j. OAM-794/VL-07-K04-2006, jímž byla zamítnuta žádost účastníka o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a věc byla vrácena stěžovateli k dalšímu řízení. Současně byla stěžovateli uložena povinnost zaplatit státu náhradu nákladů uhrazených ustanovenému zástupci účastníka v částce 9988 Kč. Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že důvodem hodným zvláštního zřetele, pro který postupoval stěžovatel podle § 10 odst. 4 zákona o azylu, bylo to, že účastník je Kurd a v jeho případě poté, co předložil průkaz totožnosti, neměl stěžovatel žádný důvod toto jeho tvrzení jakkoliv zpochybnit. Za dané situace pak byl další postup stěžovatele v dané věci podle názoru krajského soudu nesprávný včetně aplikace § 16 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Se závětem stěžovatele, že účastník poté, co potvrdil svoji skutečnou totožnost, nebyl věrohodnou osobou, které by bylo možno

uvěřit uváděný příběh o pronásledování či důvodných obavách, vyjádřil krajský soud nesouhlas, protože v dané věci bylo zcela na místě, aby s účastníkem byl proveden řádný pohovor za účelem zjištění všech skutečností, které ho vedly k opuštění země původu. Poté měla být provedena konfrontace podkladových zpráv o situaci v zemi původu a učiněn závěr o tom, zda v případě účastníka přichází v úvahu některá ze situací popsaných v § 16 zákona o azylu či zda případně nesplňuje některou z podmínek ustanovení zákona o azylu, podle nichž je možno zvážit případné udělení azylu cizinci v České republice. V daném případě však správní řízení postrádalo logiku věci, a proto krajský soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení podle § 78 odst. 1 s. ř. s. z důvodu nesprávné aplikace § 16 odst. 1 písm. b) zákona o azylu a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu nezákonnosti tohoto rozsudku. Podle názoru stěžovatele krajský soud bez opory ve skutečně zjištěném stavu věci dovodil, že důvodem, pro který stěžovatel účastníkovi prominul dvouletou lhůtu ve smyslu § 10 odst. 3 citovaného zákona, byla skutečnost, že je Kurd. Tento názor nemá oporu v realitě a krajský soud se jím dopustil nepřípustného zkreslení skutečnosti. Nad rámec zákona soud z faktu prominutí dvouleté lhůty dedukoval, že stěžovatel uznal pravdivost současné totožnosti účastníka. Stěžovatel však prominul účastníkovi lhůtu stanovenou v citovaném ustanovení „po zjištění jeho osobní situace“. Nejednalo se ale o uznání pravdivosti jeho tvrzení, jen o poskytnutí možnosti rozpory vysvětlit. K tomu stěžovatel podotkl, že prominutí lhůty podle citovaného ustanovení neznamená závazek správního orgánu vyhovět žádosti o azyl. Stěžovateli nic nebránilo v tom, aby žádost účastníka o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel rovněž podotkl, že již v předchozím řízení tvrdil účastník, že uvádí pravdivé údaje o své totožnosti. Jeho tvrzení o pravdivosti nové totožnosti považuje tudíž stěžovatel za účelové, neboť pokud by opravdu měl problémy v zemi původu, nebude opakovaně měnit identifikační údaje o své osobě. Stěžovatel spatřuje nezákonnost rozsudku soudu také v tom, že krajský soud vkládá stěžovateli pohnutky, které neměl a autoritativně označuje za pravdivá tvrzení účastníka, která ale stěžovatel vzhledem ke zjištěným skutečnostem shledal nevěrohodnými. Stěžovatel shledával nezákonnost rozsudku soudu i v tom, že krajský soud uložil stěžovateli povinnost zaplatit státu náhradu nákladů právního zastoupení účastníka. Stěžovatel uváděl, že soud mu nemůže uložit, aby státu uhradil náklady řízení, neboť Ministerstvo vnitra je, jako ústřední orgán státní správy České republiky, od soudního poplatku osvobozeno, čímž je naplněno ustanovení § 60 odst. 4 s. ř. s. Stěžovatel v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2005, č. j. 7 Azs 71/2005 - 61. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Účastník ve svém vyjádření označil kasační stížnost za nepřijatelnou, neboť svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Dále konstatoval, že důvod pro její podání uvedený v §103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., na který stěžovatel v kasační stížnosti odkazuje, není naplněn a není naplněn ani žádný jiný důvod, pro který lze kasační stížnost podat. Účastník při pohovoru konaném dne 9. 8. 2006 stěžovateli potvrdil, že ve stávajícím správním řízení uvádí pravdivé skutečnosti. To ze spisu správně zjistil i krajský soud. Postrádalo by smysl a logiku, pokud by účastník při pohovoru, jak tvrdí stěžovatel, uvedl, že v minulém správním řízení sdělil pravdivé údaje a bezprostředně poté uváděl údaje zcela odlišné. Závěr stěžovatele o nedůvěryhodnosti účastníka postrádá řádný podklad. Ve správním rozhodnutí stěžovatel ve třetím odstavci odůvodnění konstatuje, že účastník kladně odpověděl na otázku, zda v dosavadním průběhu správního řízení poskytoval pravdivé a úplné informace. Nejsou zde důkazy, které by svědčily o tom, že účastník ve správním řízení, které předcházelo vydání

napadeného rozsudku, uváděl nesprávné údaje o své totožnosti. Účastník již při pohovoru předložil průkaz o své totožnosti. K uvedení nesprávných údajů v předcházejícím řízení měl vážné důvody, které však stěžovatel dostatečně přesně nezjistil a řádně se jimi nezabýval. Chtěl-li stěžovatel prominutím lhůty umožnit účastníkovi, aby osvětlil svou totožnost, popsal svoji situaci, vysvětlil rozpory, bylo jedině na místě řádně provést pohovor a zjistit skutečnosti rozhodné pro rozhodnutí podle zákona o azylu. Stěžovatel však rozhovor provedl ve zcela nedostatečném rozsahu a neadekvátním způsobem a další podklady si neopatřoval. Takový postup skutečně postrádal logiku věci a zejména tímto postupem nebylo možno obstarat řádný podklad pro rozhodnutí. Aplikace § 16 odst. 1 písm. b) zákona o azylu pak byla nesprávná, a tedy nezákonná. Účastník považoval za správný rovněž výrok IV. napadeného rozsudku. Proto navrhl, aby kasační stížnost byla odmítnuta pro nepřijatelnost nebo aby byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Ze správního spisu vyplynulo, že účastník podal předmětnou žádost o udělení azylu v České republice dne 10. 7. 2006. Uvedl, že se jmenuje M. M., narozen 1. 7. 1977 v A. v Sýrii, je kurdské národnosti, svobodný a v Sýrii žijí jeho rodiče a čtyři sourozenci. Od května do září 2005 pobýval v Pobytovém středisku S. p. R., poté do června 2006 v Belgii. Uvedl, že cestovní pas nikdy neměl, je islámského vyznání, nikdy nebyl politicky organizován, k výkonu vojenské služby povolán nebyl z důvodu kurdské národnosti. Má základní vzdělání, pracoval 6 let jako prodavač textilu. Jako důvod opuštění vlasti uvedl pronásledování policií v důsledku demonstrace 12. 3. 2005, která byla uspořádána k výročí konfliktu Kurdů a syrských orgánů v r. 2004 při příležitosti fotbalového zápasu. Účastník nesl transparent, před policií se mu podařilo utéct, byl však pronásledován. Přešel hranici do Turecka, odkud po měsíci odletěl do České republiky. V září 2005 jej převaděč převezl do Belgie, kde požádal o azyl, byl však deportován zpět do České republiky. Zde by chtěl žít a pracovat. Není na tom dobře po psychické stránce. V případě návratu mu hrozí zatčení, mučení, bití, možná i zabití. V průběhu pohovoru dne 9. 8. 2006 účastník za přítomnosti tlumočníka arabského jazyka uvedl, že údaje uvedené v podané žádosti jsou pravdivé a předložil průkaz své totožnosti, který byl vydaný dne 12. 8. 2002 magistrátem protektorátu A. Ze správního spisu dále vyplynulo, že účastník v České republice již o azyl požádal dne 8. 5. 2005, a to pod identitou R. H., narozen 1. 7. 1982, státní příslušnost Irák. Při pohovoru dne 23. 6. 2005 vypověděl, že Irák opustil proto, že jeho rodina byla pro svou kurdskou národnost po pádu režimu S. H. napadána Araby. Posléze Českou republiku opustil, vycestoval do Belgie, odkud byl navrácen do České republiky. První správní řízení o udělení azylu bylo zastaveno, a to podle § 25 písm. d) zákona o azylu. Poté, co účastník po navrácení do České republiky uvedl svoji pravou totožnost, stěžovatel mu prominul dvouletou lhůtu, během níž nemůže cizinec podat novou žádost o udělení azylu, a to s odůvodněním, že se tak stalo po zhodnocení účastníkových osobních poměrů.

Námitka stěžovatele, že krajský soud bez opory ve skutečně zjištěném stavu věci dovodil, že důvodem, pro který stěžovatel účastníkovi prominul dvouletou lhůtu ve smyslu § 10 odst. 3 zákona o azylu, byla skutečnost, že je Kurd, a že tento názor nemá oporu v realitě a krajský soud se tak dopustil nepřípustného zkreslení skutečnosti, je podle Nejvyššího správního soudu důvodná. Z přípisu stěžovatele ze dne 7. 7. 2006, kterým bylo účastníkovi sděleno, že v jeho případě byly shledány důvody pro prominutí lhůty pro podání opakované

žádosti o udělení azylu, není zřejmé, jaké důvody stěžovatele k tomuto postupu vedly. Stěžovatel pouze velmi obecně uvedl, že se tak stalo po posouzení skutečností, které účastník uvedl v prohlášení o úmyslu požádat v České republice o udělení azylu, a po zhodnocení jeho osobních poměrů. Pokud tedy krajský soud dospěl k závěru, že důvodem hodným zvláštního zřetele, který vedl stěžovatele k postupu podle § 10 odst. 4 zákona o azylu, byla skutečnost, že účastník je Kurd, a že stěžovatel tímto uznal i pravdivost jeho totožnosti, je toto posouzení právní otázky krajským soudem nezákonné, neboť nemá oporu ve spisovém materiálu.

Dále stěžovatel spatřuje nezákonnost napadeného rozsudku v tom, že mu soud vkládá pohnutky, které neměl a autoritativně označuje za pravdivá tvrzení účastníka, která stěžovatel shledal vzhledem ke zjištěným skutečnostem nevěrohodnými, přičemž stěžovateli nic nebránilo v tom, aby žádost podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. b) zákona o azylu zamítl.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, ve znění účinném do 31. 8. 2006, se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel bez vážného důvodu uvádí nesprávné údaje o své totožnosti nebo státním občanství nebo tyto údaje odmítá uvést.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že k zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné může dojít pouze v případě, kdy žadatel o udělení azylu uvádí nesprávné údaje o své totožnosti nebo státním občanství v probíhajícím řízení o udělení azylu. Toto ustanovení však nelze aplikovat v situaci, kdy žadatel o udělení azylu sice uváděl nesprávné údaje o své totožnosti nebo státním občanství, ale stalo se tak v jiném správním řízení, které již bylo pravomocně skončeno. V daném případě ale nebylo prokázáno, že účastník ve správním řízení, které předcházelo vydání žalobou napadeného rozhodnutí, uváděl nesprávné údaje o své totožnosti nebo státním občanství. Účastník naopak v tomto druhém řízení předložil originál svého průkazu totožnosti a stěžovatel se tímto důkazem vůbec nezabýval. Pokud zamítnutí žádosti účastníka o udělení azylu stěžovatel odůvodnil tím, že účastník v předchozím azylovém řízení bez vážného důvodu uváděl nesprávné údaje o své totožnosti a vylíčil své azylové důvody a příčiny, které jej měly přimět k opuštění země původu, zcela odlišně, tímto postupem zcela nepřípustně rozšiřujícím způsobem vyložil a aplikoval citované ustanovení zákona o azylu. Stěžovatel za této situace měl nejprve posoudit věrohodnost nově uvedené totožnosti účastníka a v kladném případě pak měl s účastníkem provést pohovor za účelem zjištění všech skutečností, které jej vedly k opuštění země původu, hodnotit všechny provedené důkazy včetně odkladu o jeho totožnosti a učinit závěr o tom, zda účastník splňuje či nesplňuje podmínky pro udělení azylu v České republice. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud tuto stížní námitku neshledal opodstatněnou.

Důvodná je však další stížní námitka týkající se uložené povinnosti zaplatit státu náhradu nákladů řízení účastníkovi. Jestliže krajský soud uložil stěžovateli povinnost uhradit státu na nákladech řízení částku 9988 Kč představující odměnu a náhradu hotových výdajů ustanovenému zástupci účastníka, posoudil věc po právní stránce nesprávně. Podle ustanovení § 60 odst. 4 s. ř. s. má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. Protože však v daném případě je stěžovatel podle § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, osvobozen od soudních poplatků, nemohlo být ve vztahu k němu aplikováno ustanovení § 60 odst. 4 s. ř. s., i když byl v řízení před krajským soudem neúspěšným účastníkem.

Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. června 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu